

הלכות יסודי התורה פרק ח

פרק ח

ידיעתנו במשה רבינו יסוד לאמונתנו בשאר הנביאים

אמונת נבואת משה ממעמד הר סיני ולא ממופתים

א.

המופתים שנעשה משה על פי הצורך ולא לאמונה

משה רבינו, לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי האותות יש בליבו דופי, שאפשר שייעשה האות בלאט וכישוף, אלא כל האותות שעשה משה במדבר, לפי הצורך עשאו, לא להביא ראיה על הנבואה.

- צרך להשקיע את המצריים - קרע את הים והצילם בו,
- צרכנו למזון - הוריד לנו המן,
- צמאו - בקע להם את האבן,
- כפרו בו עדת קורח - בלעה אותם הארץ,

וכן שאר כל האותות:

ב.

האמינו במשה במעמד הר סיני לבד

ובמה האמינו בו?

במעמד הר סיני, שעניינו ראו ולא זר, ואזנינו שמעו ולא אחר, האש והקולות והלפידים, והוא ניגש אל הערפל, והקול מדבר אליו ואנו שומעים, "משה משה, לך אמור להם כך וכך".

וכן הוא אומר "פנים בפנים דבר י"י עמכם" (דברים ה'ד'), ונאמר "לא את אבותינו כרת י"י את הברית הזאת" (דברים ה'ג'):

ג.

מקור מכתוב 'וגם כך יאמינו לעולם'

ומניין שבמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי?

שנאמר "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם" (שמות י"ט:טו) - מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם, אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה:

ד.

ישראל עדים בנבואת משה כמשה עצמו

נמצאו אלו ששולח להם, הם העדים על נבואתו שהיא אמת, ואינו צריך לעשות להם אות,

שהם והוא אחד בדבר. כשני עדים שראו דבר אחד ביחד, שכל אחד מהם עד לחבירו שהוא אומר אמת, ואין אחד מהם צריך להביא ראיה לחבירו. כך משה רבינו, כל ישראל עדים לו אחר מעמד הר סיני, ואינו צריך לעשות להם אות:

וזה הוא שאמר לו הקב"ה בתחילת נבואתו, בעת שנתן לו האותות לעשותן במצרים, ואמר לו "ושמעו לקולך" (שמות ג:ח), ידע משה רבינו שהמאמין על פי האותות יש בליבו דופי ומהרהר ומחשב, והיה נשמט מלילך, ואמר "והן לא יאמינו לי" (שמות ד:א'),

עד שהודיעו הקב"ה שאלו האותות אינן אלא עד שיצאו ממצרים, ואחר שיצאו ויעמדו על ההר הזה יסתלק ההרהור שמהרהרין אחריו, שאני נותן לך כאן אות שידעו שאני שלחתיך באמת מבתחילה, ולא יישאר בליבן הרהור.

הוא שהכתוב אומר "וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג:יב):

כל הנביאים הם על פי משה

נמצאת אומר, שכל נביא שיעמוד אחר משה רבינו, אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו, כדי שנאמר, אם יעשה אות נשמע לו לכל מה שיאמר, אלא מפני המצוה שציונו משה בתורה ואמר, "אם נתן אות אליי תשמעון", כמו שציונו לחתוך הדבר על פי שני עדים, ואף על פי שאין אנו יודעין אם אמת העידו אם שקר, כך מצוה לשמוע מזה הנביא, אם האות אמת או בכישוף ולאט:

לפיכך אם עמד נביא ועשה אותות ומופתים גדולים וביקש להכחיש נבואתו של משה רבינו - אין שומעין לו.

ואנו יודעין בייחוד שאותן האותות בלאט וכישוף הן, לפי שנבואת משה רבינו אינה על פי האותות כדי שנערוך אותות זה לאותות זה, אלא בעינינו ראינוה ובאזנינו שמענוה כמו ששמע הוא:

ח.

הא למה הדבר דומה, לעדים שהעידו לאדם על דבר שראה בעיניו שאינו כמו שראה - שאינו שומע להן, אלא יודע בודאי שהן עדי שקר:

ט.

לפיכך אמרה תורה (דברים יג, ב-ג), שאם בא האות והמופת, לא תשמע אל דברי הנביא ההוא, שהרי זה בא אליך באות ומופת להכחיש מה שראית בעיניך, והואיל ואין אנו מאמינים במופת אלא מפני המצוה שציונו משה, היאך נקבל מאות זה שבא להכחיש נבואתו של משה שראינו ושמענו: